

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Materia remota, quoad licitum usum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

dium, saltem illud, quod est spissum, & valde carnibus, vel alia materia decoctum, aqua multo vino immixta, &c. Nix, gelu, glacies, lutum densum, ut sic, non sunt apta materia, quia non sunt apta ad abluendum.

7. Idem puto de succo herbarum, hoc est, de liquoribus, qui exprimitur ex herbis, vel radicibus, vel fructibus contulis, seu compressis, Aqua enim naturalis ea non est, sed rei contusae substantia.

Materia remota dubia ad Baptismum.

8. Aquae illae, quae ex vi ignis per stillicidia ex herbis, floribus, vel radicibus extrahitur, qualis est aqua rosea, & similes, incertum est, an sint apta baptismi materia, quia licet communis opinio ferat has non esse vere aquas, non nemo tamen aquam elementarem esse putat, ut Castrop. tom. 1. tr. 1. d. 2. p. 5. n. 6. lege eundem de Baptismo modo citato.

9. Aqua extracta artificio quodam, cujus meminit Vecherus, lib. 3. de secretis naturae, cap. 4. ex Cardano, à vino, cui antea fuit admixta aqua, incerta mihi aqua est, quia non constat, an sit illa aqua, quae fuerat admixta, an partes puriores vini, quo nobis aquae apparent.

10. Brodium item non admodum spissum, seu coctum, vel aqua luto non admodum denso confusa, vel lixivium leve, id est non multis cineribus imbibitum, & similia erunt incerta materia, quando incertum est an servent naturalem speciem, vel usum communem aquae.

11. Aquam resolutam à sale concreto ex aqua falsa maris, dubia mihi materia baptismi est, quia nimis multum exhalationis terrae retinet, multo magis Sylvest. Angelus, Tabiena, Armilla, omnes, v. Baptismus, referunt resolutam ex sale montano, id est ex eo sale, quod in nostra Sicilia copiosum est, & à salis fodinis ad quotidianum usum lapidum instat, excluditur.

12. Scio Leander de Baptismo, d. 2. quæst. 4. & 7. & Bonacinum d. 2. de Baptismo, quæst. 2. p. 3. n. 4. putare, aquam resolutam à sale Maris esse aquam naturalem, sed id mihi non videtur ita certum, ut ex illius ablutione certum pronuncietur Baptismus.

13. Aqua existens in linteo, vel digito, nisi exprimitur, dubium est, an sit apta materia, quia ut sic, non est certum, an sit apta ad lavandum, quamvis Leander de Baptismo, d. 2. q. 4. & 5. doceat tum glaciem, lutumque num. 6. dicta, tum prædictum linteum, digitumque apta esse, quia putat adhuc per illam quamvis non expressam, sed ut ita dicam expressam in corpus baptizandi, hominem denominari simpliciter ablutum, sed vide quæ dicam §. 3. num. 21. & 22.

§. II. De materia remota Baptismi quoad licitum usum.

1. Regula generalis est, debere servari consuetudinem Ecclesiae, ut licite conferatur Baptismus, atque adeo, seclusa necessitate, semper adhibendam esse aquam Sacri Fontis rite benedicti.

2. Quidam Parochus non multis abhinc annis, ob extraordinarium hyemis rigorem solemniter baptizavit infantem aqua calida communi, ne renellos infantis artus offenderet frigida Sacri Fontis, peccavitne is mortaliter.

Respondeo. Mortaliter peccasse videtur colligi ex Bonac. l. c. n. 7. & 8. cum aliis, quia à consuetudine Ecclesiae in re gravi discessit: sed non peccasse mortaliter fuisse probat Quintanadueñas, de Baptismo, sign. 22. quia nullum est, aut de hac re præceptum, quod si esset, sanè de re esset non substantiali, sed modica materia.

3. Quid si Parochus adhibuisset aquam Sacri Fontis, illam calefaciens. Respondeo, hanc vocare irreverentiam, saltem gravem, nequaquam audeo.

4. Dictum autem est, (solemniter baptizavit) nam quando propter necessitatem confertur Baptismus pri-

vatim, si facile benedicta aqua fontis haberi non potest, non benedicta sine vlla dubitatione, vi omnino potest & debet.

Illud item concedit dicta necessitas, ut possit certa haberi non possit, quod tamen cum consuetudine saltem mente concepta, faciendum erit in hunc finem, Si materia hac idonea est ad baptizandum, baptizo in nomine Patris, &c. Verum deinde, quia aqua certo naturalis habebitur, debet hic etiam ego te baptizo in nomine Patris, &c. Quod si materia, quæ baptizasti, materia omnino insufficienti, ut aqua, &c. tunc certe sine vlla conditione illum baptizare omnino debes.

§. III. De materia proxima Baptismi, quæ est de certo sufficiens.

1. Quia ablutio est contactus successivus corporis baptizati, ideo sufficiens certum est ablutio quæ fit per immersionem, vel per notabilem personem, vel per effusionem item notabilem corpus, ipsum corpus contingendo.

2. Trina immersio olim erat in præcepto, nunc id fuisse notat Castropalaus de Baptismo, d. 2. quæst. 4. n. 4. addens, in prima ex tribus compleri baptismum, jam tunc forma; Quod si expressè baptizantur non per tertiam, tunc enim verò non ex defectu ablutionis, sed ex defectu intentionis, (at certe non sit) completum in tertia.

3. Dixi autem (ipsum corpus contingendo) non totum, cum satis sit fieri ablutionem in parte hominis parte, sic enim absolute dicitur homo ablutus. Nam propterea, si ex præcepto, si ex Ecclesiae consuetudine solet fieri in capite, vel in pedibus, vel in pulvis, vel in brachio, non quod totum, & corpus, sed notabilis ejus pars abluatur.

4. Vnum hic in Castropalao l. c. n. 5. videtur non posse sic enim habet, Probabilius est, requiri, ut baptismum fieri in aliqua parte corporis principis, scilicet in pectore, scapulis, brachio, pede: solum vero in digito sola manu insufficientem est.

5. Hæc Castropalaus, à quo rogo cur iudicem dem esse partem principem corporis, non verò manum.

6. Respondere, Lector, posses, Castropalaum hoc tem de manu, docere nequaquam sufficere abluendam manum (vota illud, solap) at loquentem de pede, de, satis sufficere pedem, non addendo, (sine pedem) cum ergo pes apud doctos (ut notat Zaccaria, tract. 1. l. 6. Historia 6. de Scholeto, tit. 4. fol. m. v. vbi de pede præstantissimus Medicus, & Anatomus significet complexum ex femore, tibia, & extremitate de, totum id intelligit Castropalaus nomine pedis, ejus ablutio sufficit ad Baptismum, non verò ipsius lumen extremum pedem, qui certe, si solus abluatur, sufficit, sicut nec sufficit si solum abluatur extremitas manus.

7. Etaditè ictum contra Castropalaum committere avertente contendisti, amice Lector; Verum ego rogo, si ad Medicos confugis, cur in eodem Zaccario proforis à te citato, non legitur etiam manum pro eodem significare complexum ex brachio, & cubito, extrema manu debuisse ergo saltem, nec obesse, quæteretur Castropalaus, diserte docere, sufficere baptismum abluitionem pedis, & manus, ut completum illas alias partes, non verò sufficere, ut solum eas mas complectentium.

8. Si obstrictrix, manu immixta in vterum, baptizet infantem in parte principali, v. g. in capite, multo magis si baptizet in simili parte jam ab vtero egressa, si ciente baptizat, quia est vera pueri ablutio, ita Hæc de baptismo, diff. 2. Leander de baptismo, d. 2. q. 11. multo certius.